Hovorna.

O přípustnost dovolání proti potvrzujícímu rozsudku ve sporech o hodnotu od 500 do 2000 Kč.

V čísle 2. Soudcovských listů roč. 1937, str. 33 až 36, podrobil Cícha velmi břitké kritice plenární rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 26. října 1936, Pres. 1268/36, kterým byla vyslovena tato právní věta: Odvolací soud může podle § 502 odst. 3 c. ř. s. ve znění čl. I. č. 2 zákona č. 251/1934 Sb. z. a n. v rozsudku prohlásiti dovolání za přípustné proto, že jde o rozhodnutí zásadního významu, i tehdy, jestliže předmět sporu, o němž by měl dovolací soud rozhodnouti, na penězích nebo peněžité hodnotě nedosahuje 2000 Kč, avšak převyšuje 500 Kč jako hranici stanovenou pro řízení ve věcech nepatrných.

Právní otázka, která byla tímto plenárním rozhodnutím vyřešena, vznikla jedině z nesprávného názoru, že nutno přihlížeti k historickému vývoji § 502 c. ř. s., nikoliv — jak je přece samozřejmé — k jasnému znění platného textu zákona. V původním civilním řádu soudním bylo dovolání k nejvyššímu soudu přípustné ve všech sporech, až na věci bagatelní. Novelou o úlevách soudů cís. nař. č. 118/1914 (čl. VI. č. 30) bylo stanoveno, že ve sporech, jichž hodnota nepřesahuje 1000 K (tato hranice zvýšená novelou č. 123/1923 na 2000 Kč), není dovolání přípustné, jestliže odvolací soud rozsudek soudu první stolice potvrdí. Ve vládním návrhu zákona z 22. prosince 1934 č. 251 Sb. z. a n. bylo navrženo, aby dosavadní hranice 2000 Kč byla zvýšena na 7000 Kč z toho důvodu, aby omezením počtu dovolání bylo přechodně odlehčeno nejvyššímu soudu a umožněno mu tak vypracování nedodělků. Národní shromáždění však vládní osnovu změnilo a v zákoně zvýšilo sice dosavadní hranici 2000 Kč na 7000 Kč, avšak připojilo dodatek, podle kterého i ve sporech o hodnotu nižší než 7000 Kč může odvolací soud, potvrdiv rozsudek soudu první stolice, prohlásiti, že proti jeho rozsudku je přípustno dovolání, ježto jde o rozhodnutí zásadního významu.

V praksi pak vznikl spor,může-li býti vyslovena přípustnost dovolání toliko ve sporech o hodnotu od 2000 Kč do 7000 Kč, protože dosud ve sporech o hodnotu pod 2000 Kč nebylo proti potvrzujícímu rozsudku dovolání vůbec přípustné, anebo zda může býti vyslovena přípustnost dovolání v každém případě, ovšem s výjimkou věcí bagatelních.

Tento spor o výklad zákona vznikl jenom proto, že v přechodné době, kdy se rozhodovalo o dovoláních, jak podle starého tak i podle nového znění § 502 c. ř. s., se používalo obého znění zákona a to svádělo k tomu, aby se rozlišovaly hranice: od 500 Kč do 2000 Kč a od 2000 Kč do 7000 Kč. Obě znění zákona jsou tato:

§ 502 odst. 3. c. ř. s. v doslovu čl. VI. č. 30 novely o úl. s. a čl. IV. zákona č. 123/1923:

§ 502 odst. 3. c. ř. s. v doslovu čl. I. č. 2 zákona č. 251/1934:

Proti potvrzujícímu rozsudku od-

Proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu není dopuštěno dovolání, když sporný předmět, o němž odvolací soud rozhodl, na penězích nebo peněžité hodnotě nepřevyšuje 2000 Kč.

volacího soudu není přípustné dovolání, nepřevyšuje-li předmět sporu, o němž by měl dovolací soud rozhodnouti, na penězích nebo peněžité hodnotě 7000 Kč, nebo jde-li o výměru výživného ze zákona, leč by odvolací soud v rozsudku prohlásil dovolání za přípustné, protože jde o rozhodnutí zásadního významu.

Jak jsem k tomu poukázal již na jiném místě (Procesní novela k úlevě nejvyššímu soudu, Právo československé, roč. I. 1934, sv. I., str. 729 a d., zejména na str. 738) vztahuje se klausula: „leč by odvolací soud v rozsudku prohlásil dovolání za přípustné, protože jde o rozhodnutí zásadního významu", podle své větné stylisace k celému 3. odstavci § 502 c. ř. s., a to ovšem v tom znění, v jakém byl novelou uzákoněn. Jak ze znění nahoře uvedeného je zřejmo, není v novém znění zákona žádná hranice 2000 Kč uvedena, a je naprosto vyloučeno — tím spíše, že jde o předpis procesuální, tedy přísně formální — vkládati tuto hranici do zákona nějakým výkladem, který nemá oporu ani v jediném písmeně zákonného textu, nýbrž je čerpán z historického vývoje tohoto zákonného ustanovení.

O takový výklad se právě pokouší Cícha ve svém citovaném článku. Jeho výklad je klasickým dokladem toho, že t. zv. ratio legis může svésti k výkladu zákona, který je v příkrém rozporu s jeho zněním. Prakticky by používání této interpretační pomůcky mohlo vésti k tomu, že by se každý zákon dal vykládati různým způsobem, neboť při každém by se v materiáliích zákonodárného procesu dalo nalézti nějaké mínění, které by nějakou tu „ratio legis" odůvodňovalo. Rozhodujícím je však vždy jen to, co do zákona po celé zákonodárné proceduře přijde, tedy text zákona. Tento argument vyvrací Cícha paremií: „potentior, quam vox, est sententia dicentis". Při tom však zapomíná, že tato zásada platí podle § 914 obč. zák. při výkladu projevu vůle smluvních stran, nehodí se však naprosto pro výklad projevu vůle zákonodárcovy, neboť tato nepřipouští jiného výkladu z n ě n í zákona než toho, jaký byl vyhlášen ve Sbírce zákonů a nařízení (§ 49 ústavní listiny a § 1 zákona č. 139/1919).

Máme-li ostatně vykládati znění zákona podle materiálií, nemůžeme dospět k jinému výkladu, než k jakému dospěl nejvyšší soud ve svém plenárním rozhodnutí. Z materiálií zákona, zejména z důvodové zprávy k vlád. návrhu je patrno (viz mé shora citované pojednání, str. 731), že hranice 2000 Kč měla býti prostě zvýšena na 7000 Kč. To znamená, že tato hranice 2000 Kč ze znění zákona odpadla a byla nahražena hranicí 7000 Kč. Jestliže pak zákonodárné sbory přidaly do textu zákona onu shora uvedenou klausuli, j d e o u s t a n o v e n í z c e l a n o v é. Jestli bylo účelné a jak dalece by se doporučovalo ho omeziti, to je otázka legislativní, která mohla býti řešena jen při projednávání zákona. Výsledek je však ten, že k žádnému omezení v t e x t u z á k o n a nedošlo a nelze ho proto tam vkládati.

Základní chybou Cíchovy argumentace jest, že vychází z původního vládního návrhu a používá „rationis legis" tohoto původního návrhu pro výklad nového ustanovení, které v původním návrhu nebylo a na které ani tento návrh nepomýšlel. Přesvědčivosti Cíchovým vývodům ovšem nedodávají jeho výpady proti nejvyššímu soudu, jimiž se jeho článek jen hemží a které v čtenáři budí dojem, že právě ony svedly autora s cesty, vedoucí k správnému a nepředpojatému řešení dané otázky.

K. G e r l i c h.